

BESLUT

2020-06-08

Dnr: 20/00378

SAKEN

Studio Ett, P1, 2020-01-27, inslag med en företagare och stiftelsegrundare med anledning av Förintelsens minnesdag; fråga om opartiskhet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kravet på opartiskhet.

INSLAGET

Inslaget var en längre intervju med en företagare och stiftelsegrundare, NN, med anledning av Förintelsens minnesdag. Bland annat följande sades.

(Programledare 1) – En annan sak som tas upp är ju oron för det som somliga ser som ett tecken på att ändå liknande saker och hemsgheter skulle kunna ske igen, vi talar om högernationalismen, populismen, pekar många på. Vad är din bild, vad är det som kan driva detta? (NN) – Eh, ja för det första så känner jag väl inte enkom hotet, alltså jag känner inte att det antisemitiska hotet är har en specifik färg. Det finns ju en grön och det finns en röd, och det finns alltså den finns ju över hela färgskalan dessvärre. Det är ingen enkom exklusiv brunsvart företeelse utan den finns ju liksom till och med i SSU står de och skanderar "ner med sionismen" och kopplar israelisk inrikespolitik till svensk judendom.

Senare i inslaget sades bland annat följande.

(Programledare 2) – Framåt då, hur ser du på utvecklingen i samhället vad det gäller antisemitism, vad är det som oroar mest? (NN) – Personligen så ser jag ju ett otroligt hot från den antisemitism som kommer liksom med invandrare som kommer från länder i mellanöstern. Där man får, för med sig en statsfinansierad antisemitism som man inte har lyckats sätta stopp för här i Sverige, utan den har blossat upp, till och med och blivit större här, man, vi skulle ju liksom mycket tidigare ha satt stopp för det och talat om att här i Sverige så tillåter vi inte den typen av sättet att dela in människor på. (Programledare 2) – Och varför har det blivit så då? (NN) – Undfallenhet. Rädsla. Konflikt, alltså vi är väl konfliktradda antar jag. [Namn före detta kommunalpolitiker] får väl ta en del av det ansvaret tycker jag. (Programledare 2) – Och hur ska man komma åt det nu då?

I slutet av programmet sändes ett inslag med ett förtydligande. Följande sades.

(Programledare 1) – Vi ska strax sätta punkt [personnamn], en lång sändning, vi ska göra ett förtydligande bara först. (Programledare 2) – Mm, det ska vi göra också. Vi hade ju i början av timmen här, i 17-timmen hade vi en intervju med företagaren och stiftelsegrundaren [NN] och i den förekom några uppgifter om [namn före detta kommunalpolitiker], malmöpolitikern, och hans arbete mot antisemitism. Vi ska säga för tydlighetens skull också att [namn före detta kommunalpolitiker] senare efter kritiken mot honom som var för ett par år sen, bland annat från Stefan Löfven och dåvarande utrikesminister [namn före detta utrikesminister], han sa då att situationen för judarna i Malmö var långt värre än han tidigare hade förstått.

ANMÄLAN

Anmälaren anför i huvudsak att programledarna var okritiska i sitt förhållningssätt och att inslaget var ensidigt och propagandistiskt. Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund (SSU) och en före detta kommunalpolitiker pekades ut som antisemitiska utan att de hade möjlighet att replikera eller att programledarna påtalade att de inte var närvarande och därför inte kunde bemöta kritiken.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Radio AB (SR) anser att inslaget överensstämmer med kravet på opartiskhet och anför i huvudsak följande.

Utgångspunkten för intervjun med NN var framför allt att uppmärksamma det stipendium som NN:s stiftelse delar ut till minne av Förintelsen på just Förintelsens minnesdag den 27 januari. Stipendiet delas ut till en person som gjort en insats för att motverka antisemitism. Syftet var också att låta stiftelsegrundaren NN berätta om sina personliga erfarenheter och upplevelser som jude i Sverige under barndomen men även idag. NN var tydlig med att påpeka att det ökade hotet mot judar eller antisemitismen inte har någon speciell politisk färg utan finns över hela skalan. NN lyfte dock ett par exempel som han menade var uttryck för en negativ syn på judar idag, båda från Malmö. Han nämnde då som hastigast SSU, utan att gå närmare in på själva händelsen. Det som åsyftades var dock SSU:s första majtåg i Malmö år 2019 där demonstranterna sjöng om att ”krossa sionismen”. En sång som SSU senare medgett problematisk och som det rapporterats om en hel del i medierna.

NN fick en fråga om hur han ser på judars situation framöver i Sverige. Han nämnde då återigen läget i Malmö och den före detta ordföranden i kommunstyrelsen där. NN menade att den före detta kommunalpolitikern får ta på sig en ”del av ansvaret” för hur det ser ut i Malmö. Vad NN i sak syftade på i just detta fall är inte helt klart men NN påstod inte, som anmälaren hävdar, att den före detta kommunalpolitikern var antisemit.

Eftersom fokus i programmet och utgångspunkten för intervjun var årsdagen till minne av Förintelsens offer fördjupade sig inte programledarna i uttalandena om SSU eller den före detta kommunalpolitikern. Redaktionen var naturligtvis medveten om den kritik som har riktats mot den före detta kommunalpolitikern från bland annat judiska församlingen i Malmö men även andra. Kritiken grundade sig främst på ett antal uttalanden han gjorde offentligt under sin tid som aktiv politiker i Malmö.

I slutet av *Studio Ett*-sändningen den aktuella dagen gjordes ett förtydligande där man redogjorde för ett uttalande från den före detta kommunalpolitikern om judarnas situation i Malmö som han gjorde i samband med att han avgick. Därmed blev också hans inställning redovisad.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SR ska utöva sändningsrätten opartiskt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i radion (12 § i sändningstillståndet).

Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande. Om allvarig kritik riktas mot en klart utpekad part ska dock den kritiserade få bemöta eller kommentera kritiken. Som regel ska detta ske i samma program eller inslag. Om möjligt bör kritiserades uppfattning redovisas i samma program eller inslag, antingen genom att den kritiserade själv medverkar eller genom att en kommentar från honom eller henne redovisas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden anser att det kan diskuteras om NN:s uttalande om den före detta kommunalpolitikern var av sådant slag att det krävde ett bemötande. I slutet av *Studio Ett* klargjordes dock dennes syn på situationen för judarna i Malmö. Inslaget strider därför inte mot kravet på opartiskhet i denna del.

Enligt nämndens mening måste det vara möjligt för programföretagen att sända inslag där tillfälligt medverkande uttalar sig kritiskt om ett politiskt ungdomsförbund och där relativt långtgående kritik får godtas innan det kan krävas att det politiska ungdomsförbundet i fråga måste ges tillfälle att bemöta kritiken. Nämnden anser mot denna bakgrund att uttalandet som gjordes av NN inte medför att inslaget strider mot kravet på opartiskhet i den delen heller.

Nämnden anser inte att vad anmälaren i övrigt tar upp medför att inslaget strider mot de bestämmelser som gäller för SR:s programverksamhet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg, Erik Fichtelius och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Hanna Teleman.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

Hanna Teleman

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.